

Pelastus- ja ensihoitoalan poikkeusluvvat

Lakimies Aki Eriksson, LSAVI/työsuojelu

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

@tervettatyota

Poikkeusluvut – Työaikalaki 39 §

Aluehallintovirasto voi määrämillään ehdoilla myöntää luvan:

Poiketa **5 §:n mukaista säännöllistä työaika** ja **25 §:n mukaista vuorokausilepoa** koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään **vain aika ajoin** sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan

“

**Lupaehdoilla
turvataan
työaikasuojelu**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Käytännössä kyse:

- Päivittäinen työaika 24 h vuoroissa (12 h tehollinen)
 - Osassa myös lyhyempiä vuoroja
- Viikkotyöaika 42 h / vko
 - Tasoittuminen vaihtelee 12/48/52 vko jaksossa
- Tarve poiketa 24/72 rytmistä vaihtelee
 - Koulutukset ja harjoitukset
 - Vuoronvaihto
 - Äkilliset poissaolot (ylityö vai vuoronvaihto)

Lupaehdot

1. Säännöllinen työaika

- a. Säännöllisen työvuoron pituus on enintään 24 tuntia.
- b. Työnantaja voi teettää koulutuksen järjestämiseksi ja osaamisen ylläpitämiseksi enintään kahdeksan (8) tunnin työvuoroja.

2. Työnantajan on varmistettava, että työ säilyy laadultaan aika ajoin tehtävänä luvan voimassaolon ajan.

3. Tehollinen työaika

- a. Teholliseen työaikaan lasketaan kaikki työhön liittyvät tehtävät. Tehollista työaikaa ei ole aika, jona työntekijä saa itse päättää ajankäytöstään työpaikalla. Työajoneuvossa vietetty aika on kokonaisuudessaan tehollista työaikaa.
- b. Tehollinen työaika saa olla enintään 12 tuntia 24 tunnin työvuorossa.

- Kaiken pituiset työvuorotarpeet hyvä ilmoittaa hakemuksessa
- Jos teetetään myös täyden tehon työtä, se ei saa olla yli puolta työajasta
 - Yleensä palomestarit ym.
- Nykyisissä lupaehdoissa tehollisen työajan käsite on määritelty
- Lyhyemmissä työvuoroissa tehollisen määrä arvioidaan haettavan työvuoron ja esitettyjen käyttöasteiden mukaan

Lupaehdot

4. Säännöllinen työaika on enintään keskimäärin 42 tuntia enintään 52 viikon tasoittumisjaksossa.

5. Ylityö

- a. Ylityötä on mahdollista sijoittaa työaikalain 17 § mukaisesti säännöllisten työvuorojen yhteyteen.
- b. Ylityötä saa sijoittaa lupaehdossa 6 mainitulle lepoajalle ennalta suunnitellusta työvuorosta irrallisena enintään 10 kertaa vuodessa.
- c. Ylityöstä, joka tehdään säännöllisen työajan lisäksi, maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja sitä seuraavilta tunneilta 100 % korotettu palkka.

- Työneuvoston ja työtuomioistuimen ratkaisukäytännössä vahvistettu, ettei työaikasuojelu edellytä säännöllisen työajan rajoittamista 40 tuntiin/vko
- Ylityö aiheuttanut paljon kysymyksiä
 - Kyse lepoaikojen turvaamisesta kokonaisuudessaan

Lupaehdot

6. Lepoaika

- a. 24 tunnin työvuoroa tulee seurata aina vähintään 72 tunnin pituinen lepoaika ja sitä tulee edeltää aina vähintään 11 tunnin pituinen lepoaika.
- b. Enintään kahdeksan (8) tunnin työvuorojen lepoaikojen osalta noudatetaan, mitä niistä on säädetty tai työehtosopimuksella sovittu

7. Poikkeaminen lepoajoista

- a. Mainittua työvuoroja ja lepoaikoja koskevaa järjestelyä voidaan muuttaa poikkeuksellisesti työnantajan ja työntekijän sopiman, perustellusta syystä toteutettavan työvuoron vaihdon johdosta. Tässä tarkoitettuja vuorojen vaihtoja voi olla enintään 10 vuodessa. Vaihdetun työvuoron alkamista tulee edeltää ja sen päättymistä tulee seurata aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika. Vuorojen vaihdon aiheuttama 72 tunnin pituisen lepoajan lyhentyminen on korvattava vastaavalla vapaalla tasoittumisjakson puitteissa.
- b. Lisäksi lupaehdossa 6 a ja b tarkoitetuille lepoajoille on mahdollista sijoittaa enintään 10 kappaletta enintään kahdeksan (8) tunnin pituisia ammattitaidon ja -pätevyyden ylläpitämiseksi välttämättömiä koulutuksia ja harjoituksia.

- Lepoaikojen toteutuminen tärkein työaikasuojelullinen elementti
- Jos tehdään muutakin kuin 24 tunnin vuoroja, on voitu sallia pitkän ja lyhyen vuoron välillä lyhyempi lepo
- Poikkeamiset räätälöidään esitetyn tarpeen mukaan.
- Pääsääntöisesti noudatetaan työneuvoston muotoilemaa linjaa
- Kokonaisuudessaan sallitaan 30 poikkeusta lepoajasta (10+10+10)

Lupaehdot

Lupa ei oikeuta poikkeamaan soveltuvan työ- tai virkaehtosopimuksen säännöksistä, ellei sopimuksissa sitä mahdollisteta. Lupa ei myöskään oikeuta poikkeamaan muusta työnantajan toimintaa ohjaavasta normistosta.

Muilta osin työn teettämisessä on työaikojen osalta noudatettava työaikalain ja sovellettavan työ- tai virkaehtosopimuksen säännöksiä.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin tai olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet.

Mikäli poikkeusluvan myöntämisen perusteena olleet olosuhteet eivät ole myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet, työnantaja ja työaikalain 36 §:n 3 momentissa tarkoitettu työntekijöiden edustaja voivat sopia aluehallintoviraston myöntämän luvan tai vapautuksen jatkamisesta.

- Työehtosopimus ”ohittaa” luvan ellei tessissä ole muusta sovittu
- Peruuttamisprosessi voidaan aloittaa, jos valvonnassa havaitaan, että lupaehtoja ei ole noudatettu

“

**Lupaehdoilla
turvataan
työaikasuojelu**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Mikä aiheuttaa päänvaivaa?

- Viikkotyöajan nosto 42 tuntiin
 - Mikä työaikasuojelun tarve?
 - 40 viikkotunnin mukanaan tuoma 2-vuorojärjestelmä on johtanut työpahoinvointiin (SPAL)
- Hakemuksissa mainitaan usein vain hälytystehtävien käyttöaste
 - Mikä on kokonaisuudessaan tehollisen työajan osuus?
 - Havainto on, että pelastuslaitosten kirjaustavat vaihtelevat
 - Päiväohjelman mukainen työ ei ole määriteltävissä tarkasti
- Miksi enää ei riitä 24/72 kierto vaan tarvitaan 35/48 lepoaikasupistuksia?
- Haetaan puutteellisin tiedoin ja kun saadaan tietoon lupaehdot, haetaan oikaisua
- Koronan vaikutus, mahdollisuuteen noudattaa

Määräaikaisia poikkeuksia

Lupaehtoja ei muuteta. Työnantajalle myönnetään määräaikainen lupa poiketa poikkeusluvan (LSAVI 12124/2021) lupaehtoista 5b, 7a ja 7b mainituista 10 kerran enimmäismääristä silloin, kun covid 19-epidemiasta johtuvat sairaus tai karanteenipoissaolot tai työntekijöiden edellä mainituista syystä pitkittyneet terveydelliset rajoitteet sitä edellyttävät.

Tämän päätöksen voimassaoloaikana tapahtuneita luvan mukaisia lepoaikojen alituksia ei oteta huomioon lupaehdon enimmäismäärää laskettaessa. Lepojasta poikkeaminen tapahtuu jatkossakin lupaehtojen määräämillä perusteilla ja tavoilla.

Määräaikainen poikkeuslupa perustuu yksinomaan pahentuneeseen epidemiatilanteeseen. Tämän vuoksi työsuojeluviranomainen katsoo tarpeelliseksi edellyttää selvitystä tämän päätöksen aikana tapahtuneista lepoaikojen alituksista. Työnantajan tulee seurata lepoaikojen alituksia ja toimittaa tieto alitukista perusteluineen Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle 30.6.2022.

Siirtyminen hyvinvointialueilla

- Koska työnantaja vaihtuu, on lupa haettava uudelleen
 - Voidaan viitata vanhaan lupaan ja muuttumattomaan tilanteeseen (jos näin on)
- Toivotaan haettavaksi hyvissä ajoin
 - Jos ruuhkautuu voi vaikuttaa käsittelyaikaan
 - Normaalisti läpimenoaika alle 30 pvä
- Mahdollisimman kattava hakemus ja työntekijöiden kuulemisen hoitaminen takaavat joutuisan prosessin!

Kiitos!

Aluehallintovirasto
Työsuojelu